

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů

NÁZEV NÁVRHU OPATŘENÍ KE KONZULTACI:

Návrh opatření obecné povahy analýzu trhu č. A/2/XX.2013-Y, trh č. 2 – původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě.

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE DOTČENÉHO SUBJEKTU:

Obchodní firma / název /jméno a příjmení: Telefonica Czech Republic,a.s.

IČ (bylo-li přiděleno): 601 93 336

Kontaktní osoba (vč. telefonního čísla a adresy elektronické pošty):

Jana Hays, tel. 271 463 446, jana.hays@telefonica.com

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ:

Český telekomunikační úřad bude považovat zde poskytnuté informace za důvěrné, pouze pokud je dotčený subjekt označí jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství.

Český telekomunikační úřad si vyhrazuje právo použít poskytnuté údaje, s výjimkou údajů označených jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství, a tyto údaje též uveřejnit podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě.

Datum: 13.3.2013

Jméno a příjmení, funkce oprávněné osoby:

Mgr. David Voska, ředitel pro regulační záležitosti

Připomínky společnosti Telefonica Czech Republic, a.s. k návrhu opatření obecné povahy analýzu trhu č. A/2/XX.2013-Y, trh č. 2 – původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě.

Obecné připomínky

1. Analyzované údaje se vztahují ke konci roku 2011. Telefonica Czech Republic, a.s. („Telefónica“) předpokládá, že po ukončení sběru dat za rok 2012 bude analýza o tato doplněna.
2. **Zohlednění služeb tzv. „non-managed VoIP“ ve věcném vymezení maloobchodního trhu a stanovení podniku s významnou tržní silou**

Český telekomunikační úřad („Úřad“) do věcného vymezení maloobchodního trhu zahrnul pouze veřejně dostupnou telefonní službu (VDTS) a vyloučil služby tzv. „non-managed VoIP“ typu Skype apod. Úřad uvedl následující důvody (s. 25):

- na služby „non-managed VoIP“ není vztahována povinnost jako na poskytovatele VDTS – zabezpečení volání na tísňové linky a zabezpečení identifikace všech svých účastníků;
- služby jsou realizovány proprietárními protokoly a není zde zabezpečeno řízení QoS, obvykle jsou poskytovány i v nižší kvalitě;
- podmínkou je využití doprovodného prostředku (počítače s nainstalovanou aplikací či jinými obdobnými zařízeními);
- není zajištěna trvalá dostupnost služby; není využíváno standardní koncové zařízení pro telefonní službu.
- kvůli omezením na straně poptávky by malé (5–10 %), ale trvalé zvýšení ceny VDTS nezpůsobilo významný přechod poptávky k těmto službám, služby jsou tedy s VDTS zaměnitelné pouze v omezené míře.

Na druhé straně Úřad připustil, že dochází a v budoucnu bude docházet k rozšíření těchto služeb pro komunikaci v rámci firem, úřadů i u běžných uživatelů, a tudíž „*mohou mít do jisté míry vliv na celkový originovaný provoz originovaný prostřednictvím VDTS, resp. na jeho snížení*“ (s. 51). Tento fakt Úřad zohledňuje ve vlastní analýze, kde předpokládá, že „*významnější dopad tohoto odlivu budou pocítovat spíše poskytovatelé služeb VoIP,*“ (s. 74) a tudíž nárůst používání služeb typu Skype nebude mít zásadní vliv na postavení společnosti Telefonica na relevantním trhu.

Telefónica nesouhlasí s vyloučením služeb „non-managed VoIP“ z věcného vymezení maloobchodního trhu a je toho názoru, že vliv těchto služeb na využívání VDTS i na postavení společnosti Telefonica na trhu je významný, proto by měl být zohledněn ve stanovení nápravných opatření na trhu.

K důvodům vyloučení služeb „non-managed VoIP“ z věcného vymezení trhu předestřených Úřadem Telefonica namítá následující:

- Povinnost zaručit přístup k tísňovým linkám je spojena pouze s hovory uskutečňovanými prostřednictvím čísel uvedených v číslovacím plánu. Uplatnění kritéria přístupu k tísňovým číslům pro vymezení produktového trhu by službám „non-managed“ VoIP nikdy neumožnilo, aby byly do tohoto trhu zahrnuty, protože na ně se tato povinnost nevztahuje. Ovšem přístup Úřadu k vymezení trhu založený na formálních náležitostech není žádoucí cestou ke stanovení skutečných hranic produktového trhu. To samé lze namítat i vůči argumentu Úřadu o nutnosti využití jiného komunikačního zařízení než je klasický telefon (PC, aplikace). Zvláště když i PC je možné vybavit softvérovým klientem pro uskutečňování „managed“ VoIP hovorů a využívat tak stejnou službu jako s VoIP telefonním přístrojem.¹
- Jak Úřad sám zmiňuje, nižší kvalita služby kompenzována nižší cenou není na překážku jejímu zařazení na relevantní trh. Důležité je, jak na nabídku těchto služeb reagují spotřebitelé. Úřad ovšem neprovedl hypotetický monopolistický test (SSNIP test) za účelem zjištění reakce poptávky na změnu ceny klasické VDTS v pevném místě. Úřad pouze uvádí svou domněnku o tom, že reakce by nebyla významná a z této domněnky dovozuje závěr o tom, že služby „non-managed VoIP“ jsou omezeně zaměnitelné s klasickou VDTS. Společnosti Telefonica se tento postup jeví jako nedůsledný, zvláště v kontextu toho, že sám Úřad očekává nárůst využívání těchto služeb v následujícím období stanoveným pro analýzu trhu.

Voice over IP je v České republice široce využívanou službou. Nelze opomíjet, že aktivních přípojek domácností k širokopásmovému přístupu je v ČR víc než tradičních telefonních přípojek.² Telefonování přes Internet je využíváno v domácnostech častěji než např. internetové bankovníctví. Jedná se, po čtení emailů, zpráv a informací o zboží, o nejčastější aktivitu uživatelů provozovanou na Internetu.³

Telefonování přes internet (včetně videohovorů) v roce 2010

% jednotlivců	% uživatelů Internetu
27,3	41,1

ČSÚ

Tzv. unmanaged voice se významně podílí na celkovém hlasovém provozu rovněž ve firmách, u kterých lze předpokládat větší citlivost na kvalitu a stálou dostupnost hlasových služeb. Placenou formu IP telefonie využívá 24% firem a neplacenou formu (volání z PC, zejména přes Skype) využívá až 28% firem, z nichž 13% využívá Skype i jako placenou službu.⁴

Zbývá proto posouzení, jestli jsou tyto služby schopny dostatečně omezovat možnosti zvyšování cen na předmětném trhu. Podstatou testu hypotetického monopolisty je zjistit, jestli hypotetický monopolista může o málo, ale trvale zvýšit ceny na předmětném trhu a tím dosáhnout dodatečný zisk. Vzhledem k trendu vývoje cen pevných hlasových služeb (každoroční pokles o víc než 5%) lze odhadovat, že jejich i malé zvýšení by mohlo vést k hledání substitutu (mobilního anebo internetového volání) zákazníky a učinilo tak zvýšení cen neprofitabilním. Z domněnky Úřadu o opaku, nepodložené skutečně provedeným SSNIP testem, tak nelze vyvodit závěry o vyloučení služeb „non-managed VoIP“ z věcného vymezení trhu.

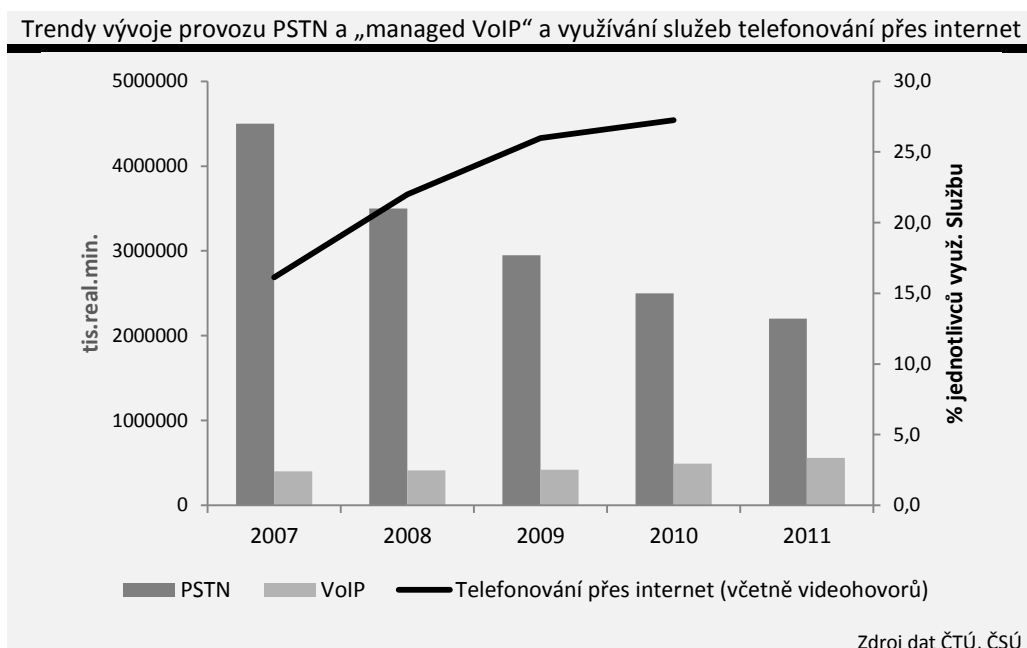
¹ Viz např. <http://www.viphone.cz/viphone-communicator.htm>

² 23,4 % domácností mělo v roce 2011 pevnou linku, zatímco 58,8 % domácností mělo širokopásmové připojení. ČSÚ

³ Použití internetu k vybraným činnostem; 2005–2010, ČSÚ

⁴ IP Telefonie v českých firmách 9/2012, Digimark, září 2012

- Úřad nevysvětluje, jak dovedl svůj závěr, že vlivem růstu využívání „non-managed VoIP“ budou odliv provozu pocítovat spíše poskytovatelé služeb VoIP, a ne Telefonica. Telefonica má za to, že trend využívání služeb klasické telefonie, „managed VoIP“ a „non-managed VoIP“/ telefonování přes internet poukazuje spíše na opačný závěr – zatímco provoz a využívání služeb obou forem VoIP rostou, děje se tak na úkor klasické VDTs. Je nutné si uvědomit, že využívání služeb „managed VoIP“ je často spojeno s využíváním pokročilých funkcí a služeb kromě telefonování (ústředna, hlasová schránka, atd.), které služby „non-managed VoIP“ neposkytují. Ovšem poskytují jiné dodatečné funkce (např. video), co je plusem oproti klasické telefonní přípojce. Podle společnosti Telefonica tak není vůbec zřejmé, že nárůst používání služeb typu Skype nebude mít zásadní vliv na postavení společnosti Telefonica na relevantním trhu, jak tvrdí Úřad.

Telefonica je přesvědčena, že Úřad by měl lépe analyzovat dopad služeb „non-managed VoIP“ na relevantní trh ve vymezeném časovém rámci, a také v střednědobém horizontu, v souladu se zásadou prospektivnosti analýz trhů. Podle společnosti Telefonica rozvoj těchto služeb omezuje její možnost zvyšovat ceny na maloobchodním a zprostředkovaně i na velkoobchodním trhu poskytování telefonní služby v pevném místě. Tento vliv by měl být zohledněn v návrhu nápravných opatření (viz připomínka č. 4).

3. Zohlednění vlivu jednostranné substituce telefonních služeb poskytovaných v pevném místě mobilními službami

Úřad ve věcném vymezení maloobchodního trhu odděluje služby poskytované v pevném místě a služby mobilní. Úřad uvádí následující důvody:

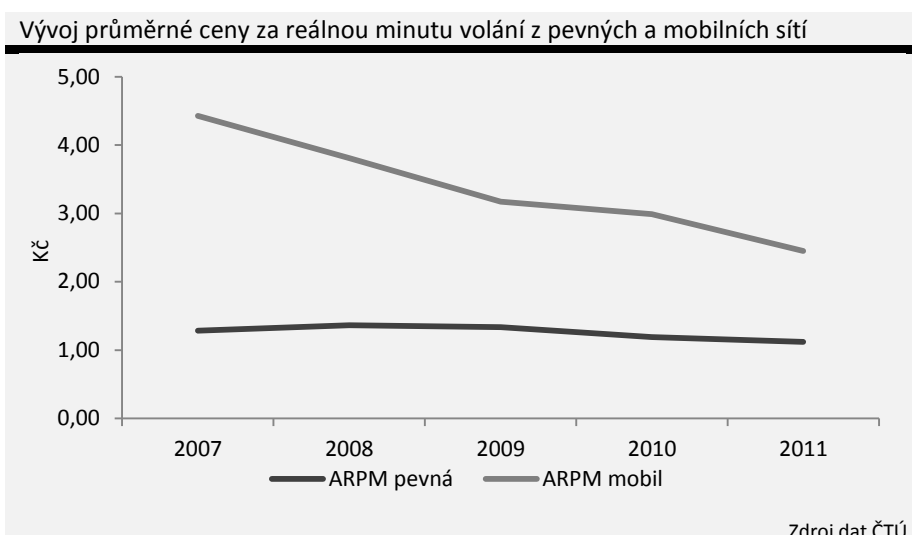
- neexistence nabídkové substituce „vzhledem k omezení alternativních poskytovatelů služeb volání v pevném místě přejít na nabídku mobilního volání“ (s. 28);
- rozdílná cenová úroveň mobilního volání a volání v pevném místě;
- rozdílné podmínky jejich typického využívání.

Nicméně, Úřad připouští jistý vliv mobilních služeb a potřebu analyzování předmětného kritéria v rámci zkoumání významné tržní síly (s. 31). Zde Úřad konstatuje, že zvýšení intenzity konkurence mezi poskytovateli mobilních služeb může mít za následek zvýšený přechod uživatelů z pevných na mobilní služby, resp. zvýšení efektu jednostranné substituce (s. 74). Konstatování však není nijak zohledněno v návrhu nápravných opatření.

Telefónica podotýká, že Úřad se s otázkou substituce fixed-mobile vypořádal povrchně, o čem svědčí absence jakéhokoliv rozvedení argumentace o rozdílných cenových úrovních a podmínkách typického využívání služeb, jako i zařazení irelevantních pasáží o neexistenci velkoobchodní nabídky na trhu mobilních služeb do analýzy trhu.

Ke konkrétním důvodům uváděným Úřadem pro nezohlednění substituce fixed-mobile sděluje Telefónica tyto námitky:

- Rozdílná cenová úroveň mobilního volání a volání v pevném místě je slabým argumentem. Za prvé, ceny substitutů nemusejí být shodné, jak vyplývá z pokynů Komise pro hodnocení významné tržní síly.⁵ Za druhé by Telefónica ráda upozornila na fakt, že průměrná maloobchodní cena za reálnou minutu mobilního volání každoročně klesá, a to i o víc než 15%, čímž konverguje k průměrné ceně volání v pevném místě. Změna trendu není pravděpodobná.

Tento fakt jednoznačně podporuje názor společnosti Telefónica, že lze na trhu identifikovat jednostrannou poptávkovou nahraditelnost volání v pevném místě mobilními službami.

- Ohledně existence nabídkové substituce Úřad sice cituje dokument BEREC a případ Tetra-Pak vs. Komise o podmínkách pro hodnocení nahraditelnosti nabídky, ovšem další analýza Úřadu v této věci je laxní. Úřad bez jakékoliv analýzy konstatuje omezení alternativních poskytovatelů služeb volání v pevném místě přejít na poskytování nabídky mobilního volání, čímž dovozuje nemožnost reakce nabídkové strany na trhu volání v pevném místě, a tudíž neexistenci substituce mezi trhy mobilních a pevných služeb. Tato argumentace postrádá smysl. Úřad jednak ignoruje vzniknuvší a rozšiřující se nabídku velkoobchodních služeb pro

⁵ Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services (2002/C 165/03), par. 46

mobilní virtuální operátory, jednak nijak logicky neodůvodňuje relevanci tohoto argumentu pro účel analýzy trhu volání v pevném místě.

Pokud se jedná o nabídkovou substituci, zvažujeme, zda existují alternativní poskytovatelé služeb, kteří můžou v přiměřeném časovém horizontu za relativně zanedbatelných nákladů na změnu nabízet své služby na předmětném trhu. V případě trhu volání v pevném místě je tak namísto zvažovat možnost vstupu mobilních operátorů na tento trh (ne opačně, to bychom posuzovali mobilní trh), a to prostřednictvím nabídek svých služeb v přímé konkurenci nabídkám operátorů pevných sítí. Vzhledem k uvedené konvergenci cen volání v pevném místě a mobilního volání lze dovozovat, že mobilní operátoři svými nabídkami přímo konkurují nabídkám služeb operátorů v pevném místě. Tato nahraditelnost pevných služeb mobilními je jednostranná („fixed-mobile“) (Úřad uvedl pádné důvody pro neexistenci mobile-fixed substituce v návrhu analýzy trhu č.8 z 21.12.2012 – zejména nemožnost poskytování služeb za pohybu).

- Úřad uvádí, že „*mobilní služby stále ještě hrají více roli komplementu než substitutu*“ (s. 29). Telefónica nepovažuje tento závěr za správný. Komplementarita produktů znamená, že zvýšení (snížení) ceny jednoho produktu vede k poklesu (nárůstu) poptávky po jeho komplementu. Údaje k mobilním a pevným službám však ukazují, že pokles cen mobilního volání je korelován s poklesem poptávky po pevných službách, a to jak podle počtu originovaných minut, tak podle aktivních účastnických stanic (graf č. 2 v analýze trhu jasně ukazuje propad paralelního využívání pevné linky i mobilního telefonu v domácnostech z 42,5% v roce 2005 na 22% v roce 2011). Tyto produkty tak nemohou být komplementy.
- Nakonec, i dokument BEREC-u, jehož jinou část Úřad cituje, uvádí, že „*trend k zvýšené substituci pevného přístupu mobilním může být očekáván v zemích [s nízkou a klesající penetrací pevných linek a zvyšujícím se počtem pouze mobilních domácností],*“ kde jako příklad takových zemí slouží právě Česká republika.⁶

Telefónica se na základě uvedených argumentů domnívá, že Úřad by měl analyzovat existenci jednostranné nahraditelnosti telefonní služby v pevném místě službami mobilními. Jejich vyloučením z trhu bez dostatečného odůvodnění totiž vzniká riziko, že tržní síla společnosti Telefónica na maloobchodním trhu je Úřadem nadhodnocena a navrhovaná nápravná opatření nepřiměřená.

4. Návrh nápravných opatření

Z pohledu společnosti Telefónica je žádoucí, aby Úřad podrobil důslednému zkoumání zejména maloobchodní trh volání v pevném místě a jeho vlivu na možnost společnosti Telefónica zvyšovat ceny na souvisejícím velkoobchodním relevantním trhu, co v návrhu analýzy chybí. Jestliže se prokáže, že na trh působí faktory, které do budoucna dávají předpoklad jeho vývoje k účinné hospodářské soutěži, je podle společnosti Telefónica potřebné, aby Úřad zvážil možnost neuložení nápravných opatření, případně jejich redukci o povinnost cenové regulace originace volání v pevném místě.

Konkrétní připomínky

5. s. 34 -35, s. 65: Úřad komentuje vznik virtuálního operátora BLESKmobil a konstatuje, že přesto neexistuje na českém trhu velkoobchodní nabídka mobilních služeb. Připomínka společnosti

⁶ BEREC report on Impact of Fixed – Mobile Substitution in Market Definition, 24 May 2012

Telefónica se vztahuje jednak k relevanci této pasáže (viz výše připomínku pod bodem 3) a jednak k tomu, že oznámená spolupráce společností GTS a T-Mobile ohledně poskytnutí přístupu pro mobilního virtuálního „enablera“ (MVNE), je v rozporu s uvedeným konstatováním Úřadu.

6. s. 52: Telefónica navrhuje doplnění slova ve větě: „Relevantní trh zahrnuje tu část přenosu volání z koncového bodu sítě po *první* ústřednu nebo jiné obdobné zařízení, na kterém je poskytován přístup a propojení ve veřejných telefonních sítích, přičemž ústřednou se rozumí místní nebo tranzitní ústředna nebo jiné obdobné zařízení, ve kterém jsou sítě propojeny, a v jejíž přístupové oblasti se nachází koncový bod veřejné telefonní sítě.“ Odůvodnění: Část provozu od první ústředny je tranzit v síti.
7. s. 72: Koláčový graf č. 25 nedává 100%.